

BÖLÜM 20

MATERNAL VE FETAL FİZYOLOJİ

Özden YILDIZHAN¹

GEBELİKTE FİZYOLOJİK DEĞİŞİKLİKLER

Gebede corpus luteum ve plasentadan salınan hormonlarla başlatılan fizyolojik değişiklikler anenin gebelik ve doğum sürecini tolere etmesine yardımcı olduğu kadar büyüyen fetüsün artan ihtiyaçları için de gereklidir. Gebeliğin 4. haftasında başlayan doğum sonrası 6-8 hafta devam eden, tüm maternal organ sistemlerini etkileyen bu değişiklikler çoğul gebeliklerde daha abartılı oluşur.

Santral Sinir Sistemi Etkileri

Progesteron farmakolojik dozlarda sedasyona neden olur. Gebeliğin 8- haftalarında tüm genel anestezipler için minimum alveolar konsantrasyon (MAC) düzeylerinde azalma progesteron

seviyesindeki artışa bağlıdır. Termde normalin 20 katına ulaşan progesteron düzeyine doğum sürecindeki beta endorfin düzeyinde artış da eklenince MAC % 40 azalır. MAC doğum sonrası 3. günde normal seviyesine dönmeye başlar.

Gebeliğin erken dönemlerinde regional anestezi sırasında lokal anestezi gereksinimleri azalmaya başlar. Henüz abdominal distansiyonun oluşmadığı bu dönemde lokal anestezi ihtiyacının azalması progesteronun sinir duyarlılığını arttırdığını düşündürür.

Büyüyen uterusun inferior vena kavaya basısı epidural venöz pleksusu genişleterek epidural kan hacmini artırır. Bu durum epidural kateterin ven içine yerleştirilme ve intravasküler lokal anestezi enjeksiyon olasılığını artırır. Ayrıca epidural kan hacmi artışı serebro spinal sıvı hacmi ve epidural

¹ Uzm. Dr., Yüreğir Devlet Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, ozdenyildizhan@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Şahin Ş, D Owen M (2006) Ağrısız Doğum ve Sezaryende Anestezi. Bursa: Nobel-Güneş Tıp Kitabevi
2. Kayhan. Z (2004) Klinik Anestezi. Logos Yayıncılık
3. Tüzüner. F (2010) Anestezi Yoğun Bakım Ağrı. İstanbul. Nobel Tıp Kitabevi
4. Stoelting R K. (2018) Anestezi Pratiğinde Farmakoloji ve Fizyoloji El Kitabı (Ömer Kurtipek, Çev. Ed.) Ankara: Akademişyen Kitabevi
5. Butterworth J F, Mackey D. C, Wasnick J. D (2021) Klinik Anesteziyoloji (F. Handan Cuhruk Çev. Ed.) Ankara: Güneş Tıp Kitabevi
6. Barash P. G (2020) Klinik Anestezi (Berrin Işık, Ömer Kurtipek, Çev. Ed.) Ankara: Güneş Tıp Kitabevi.